

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2024-10-07

Diarienummer:
OSN-2024-00567

Handläggare:
Carolina Williamsson

Förändrad organisationstillhörighet av verksamheten Individuell placering med stöd (IPS)

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** godkänna förslaget till ändrad organisationstillhörighet till arbetsmarknadsnämnden för IPS Arbetscoacher,
2. **att** finansieringen av sju årsarbetare, motsvarande 4,9 miljoner kronor, överförs till arbetsmarknadsnämnden,
3. **att** beslutet gäller under förutsättning att arbetsmarknadsnämnden fattar motsvarande beslut, samt
4. **att** omsorgsnämnden får en återrapportering om ett år.

Ärendet

IPS (Individuell Placering med Stöd) är en metod för arbetsrehabilitering. IPS Arbetscoacher erbjuder arbetslivsinriktade rehabiliteringsinsatser för personer med psykisk funktionsnedsättning. De stödjer individer att närma sig arbetsmarknaden genom individuellt anpassat stöd. Efter en genomlysning av insatsen som gjorts gemensamt mellan vård- och omsorgsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen föreslås nu att insatsen flyttas i sin helhet till arbetsmarknadsförvaltningen från och med 1 januari 2025.

Metoden som IPS Arbetscoacher arbetar med är inte tidsbegränsad vilket har föranlett en köbildning till insatsen. Arbetsmarknadsförvaltningen har erfarenhet av arbetsmarknadsrelaterade stödinsatser och ska med medel från Samordningsförbundet arbeta tillsammans med Region Uppsala, med ett projekt för att ta fram en ersättande metod för arbetsrehabiliterande insatser. En metod som kan tillgodose behovet på ett mer effektivt sett. Projektet förväntas leda till en mer hållbar insats för målgruppen.

Beredning

Ärendet har beretts av en arbetsgrupp med representanter från vård- och omsorgsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsgruppen har samverkat med Region Uppsala vid ansökan om medel för projekt på arbetsmarknadsförvaltningen.

Föredragning

IPS (Individanpassat stöd till arbete) Arbetscoacher är en arbetslivsinriktad rehabiliteringsinsats för personer med psykisk funktionsnedsättning. Metoden IPS bygger på frivillighet och att alla som vill arbeta kan arbeta – så länge de får rätt stöd. Stödet ges så länge behovet finns.

IPS Arbetscoacher arbetar med att stödja personer att finna, få och behålla ett arbete på den öppna arbetsmarknaden med stöd av en arbetscoach, till exempel genom att vara med på arbetsplatsen och fungera som ett stöd för både arbetstagare och arbetsgivare.

IPS Arbetscoacher startade som ett projekt på arbetsmarknadsnämnden år 2013 med finansiering från Socialstyrelsen. Projektet fortsatte år 2014 med stöd av Samordningsförbundet Uppsala län. År 2015 togs beslut om att flytta verksamheten till omsorgsnämnden. I ärendet för beslut 2015 framkom det att omsorgsnämnden ansågs bättre kunna anpassa stödet till personer med psykisk funktionsnedsättning, som ofta har komplexa behov och behöver ett helhetsperspektiv för sitt stöd. Sysselsättningsinsatserna bedömdes vara mer i linje med omsorgsnämndens ansvar för service, vård och omsorg. Målet var att integrera dessa insatser med andra omsorgsverksamheter för att skapa en sammanhängande och meningsfull vardag.

Målet med insatsen IPS arbetscoacher är att individen ska nå lönearbete på den öppna arbetsmarknaden genom arbetslivsinriktad rehabilitering. Detta överensstämmer med arbetsmarknadsnämndens uppdrag att främja jämlika levnadsvillkor och stödja individer mot egen försörjning. För insatser som syftar till att en person ska komma in på arbetsmarknaden ansvarar arbetsmarknadsnämnden. Vilket är ett av skälen att insatsen nu föreslås att flyttas till arbetsmarknadsnämnden.

För närvarande är 56 personer aktiva inom insatsen, 20 deltagare är passiva och ytterligare cirka 100 personer står i kö för att få tillgång till stödet. Den långa väntetiden är särskilt problematisk för denna målgrupp, då många riskerar att tappa motivationen och falla tillbaka i inaktivitet eller psykisk ohälsa. IPS Arbetscoacher i sin nuvarande form har inte tillräcklig kapacitet att möta behovet hos målgruppen. En bidragande faktor till den långa köproblematiken är att insatsen inte är tidsbegränsad, vilket leder till att det sker ett långsamt utflöde av deltagare.

Samordningsförbundet har godkänt en ansökan om medel för ett projekt i två faser där den första fasen (planeringen), startar i oktober 2024 och fas två (implementeringen), påbörjas i januari 2025.

I den första fasen (oktober-december 2024) utvärderas vilken metod som genererar bäst resultat för målgruppen. Under år 2025–2026 ska sedan fas två starta, vald metod ska då implementeras i verksamheten. Målet är att skapa en långsiktigt hållbar struktur som möjliggör att kön kan arbetas bort och att insatsen blir tillgänglig för fler.

En förväntad effekt av projektet är att samarbetet mellan arbetsmarknadsförvaltningen och psykiatrin kommer att stärkas, med tydliga rutiner för samverkan, vilket i sin tur ska leda till mer effektiva insatser för deltagarna.

Flytten av insatsen till arbetsmarknadsnämnden ligger i linje med arbetsmarknadsförvaltningens och målet är att fler individer inom målgruppen ska få rätt stöd i rätt tid och komma ut i hållbart arbetsliv.

Omvärldsbevakning

Kommunerna hanterar arbetslivsinriktad rehabilitering på olika sätt. Vissa kommuner har IPS som en etablerad insats, medan andra använder liknande metoder eller har avvecklat sina IPS-enheter. Nedan presenteras en sammanställning av svaren från en omvärldsbevakning som gjorts i 11 kommuner:

- Borås har delat upp insatserna mellan daglig verksamhet (arbetar med personer med lägre arbetskapacitet), och Arbetslivsenheten (fokuserar på de med högre funktionsnivå).
- Eskilstuna avskaffade sin IPS-enhet 2020. Numera bedrivs arbetet via individuell placering inom daglig verksamhet och sysselsättning. Jobbcentrum hanterar personer från Arbetsförmedlingen och ekonomiskt bistånd.
- Göteborg har flera förvaltningar som arbetar med IPS, bland annat förvaltningen för funktionsstöd och arbetsmarknadsförvaltningen, med olika målgrupper. Här är insatsen väl etablerad.
- Helsingborg har en IPS-coach och en projektanställd, men möter större behov än resurserna kan hantera. IPS insatser hanteras via socialförvaltningen med fokus på återhämtning och arbete.
- Jönköping integrerar IPS i samarbete med psykosvården och har en frivillig, öppen insats för personer inskrivna inom psykiatrin.
- Malmö arbetar med IPS både inom funktionsstödsförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Stödet riktar sig till personer med psykosjukdomar och andra som behöver hjälp att behålla eller hitta arbete.
- Örebro och Umeå erbjuder inte IPS.
- Stockholm har IPS som biståndsbedömda beslut, insatsen ligger inom arbetsmarknadsförvaltningen. Stockholm ser ett ökat tryck på insatsen och i och med att det är biståndsbedömda beslut så ska beställningen verkställas.
- Västerås använder privata utförare för daglig verksamhet och sysselsättning, utan krav på att arbeta enligt IPS, även om en aktör frivilligt använder metoden.

Denna variation visar att kommuner anpassar sina lösningar beroende på lokala behov, resurser och samarbetsformer. Där IPS saknas eller begränsas används liknande metoder ofta integrerat med andra insatser som daglig verksamhet eller jobbcenter.

Ekonomiska konsekvenser

Den totala kostnaden för verksamheten IPS- arbetscoacher inom vård- och omsorgsförvaltningen var ca 4,9 mkr år 2023, detta inkluderar sju årsarbetare samt övriga kostnader i verksamheten.

Förslag till beslut innebär att finansiering av sju årsarbetare, motsvarande 4,9 miljoner kronor, överförs till arbetsmarknadsnämnden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 7 oktober 2024

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör